

Långfredag

Predikan på distans 2021-04-02.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Jesu sju ord på korset

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du har sänt din Son att lida och dö på korset för vår skull. Kom nu med din helige Ande och upplys oss genom ordet så att vi får en fast tro på försoningen till evigt liv och salighet. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*

Predikotext. Evangeliet 1:a årg. Luk. 23:32-43.

Jesus på korset.

32. Två andra brottslingar fördes också ut för att avrättas tillsammans med honom. 33 Och när de kom till den plats som kallas Dödskallen, korsfäste de honom och brottslingarna där, den ene på hans högra sida och den andre på hans vänstra. 34 Men Jesus sade: "Fader, förlåt dem, för de vet inte vad de gör." Och de delade hans kläder mellan sig och kastade lott om dem.

35 Folket stod där och såg på. Men rådsherrarna hånade honom och sade: "Andra har han frälst. Nu får han frälsa sig själv om han är Guds Messias, den Utvalde." 36 Även soldaterna kom fram och hånade honom. De räckte honom surt vin 37 och sade: "Om du är judarnas kung, fräls då dig själv!" 38 Över honom fanns det också ett anslag: "Detta är judarnas kung."

39 En av brottslingarna som var upphängda där hånade honom och sade: "Är inte du Messias? Fräls då dig själv, och oss också!" 40 Men den andre tillrättavisade honom och sade: "Fruktar du inte ens Gud, du som är under samma dom? 41 Vår dom är rättvis, vi får vad vi förtjänar för det vi gjort. Men han har inte gjort något ont." 42 Och han sade: "Jesus, tänk på mig när du kommer till ditt rike." 43 Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: I dag ska du vara med mig i paradiset."

Vi har nu lyssnat till evangelietexten hos Lukas om Jesu korsfästelse. Eftersom alla fyra evangelisterna ingående berättar om detta men tar upp något olika saker skall vi i dagens predikan stanna inför alla de sju ord som Jesus yttrade på korset och om vad dessa ord betyder för oss idag. De sju orden är:

1. **Fader förlåt dem, för de vet inte vad de gör** (Luk. 23:34)
2. **Till rövaren: Jag säger dig sanningen: I dag ska du vara med mig i paradiset** (Luk. 23:43).
3. **Eli, Eli, lema sabaktani?**; det betyder ”Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?” (Matt. 27:46, Mark. 15:34).
4. **Till Maria: Kvinna, där är din son, Till Johannes: Där är din mor** (Joh. 19:26f).
5. **Jag törstar** (Joh. 19:28)
6. **Det är fullbordat** (Joh. 19:30)
7. **Fader, i dina händer överlämnar jag min ande.** (Luk. 23:46).

Matteus och **Markus** har endast ord nr **3**. Min Gud, min Gud, varför...

Lukas har: **1**. Fader förlåt.. **2**. Orden till rövaren om paradiset, **7**. Fader i dina händer...

Johannes har: **4**. Orden till Maria och Johannes, **5**. Jag törstar, **6**. Det är fullbordat.

Dessa ord har bl.a. tonsatts underbart vackert av Heinrich Schütz, Joseph Haydn, Charles Gounod och César Franck. Det är viktiga ord för hela mänskligheten.

1. Fader förlåt dem, för de vet inte vad de gör (Luk. 23:34)

Synden gör att vi människor har blivit helt blinda och oförståndiga i andliga frågor. Soldaterna som korsfäste Jesus förstår inte vem han är. De utför den grymma avrättningen av tre brottslingar utan att veta att en av dem är världens Frälsare, utan egen synd.

Paulus skriver: När jag kom till er, bröder, var det inte med stor vältalighet eller vishet som jag predikade Guds hemlighet för er. Jag hade nämligen bestämt mig för att inte veta av något annat hos er än Jesus Kristus och honom som korsfäst (1 Kor. 2:1f).

Denna Guds vishet är en dårskap för världen och för varje oomvänd människa. Paulus fortsätter:

Nej, vi förkunnar Guds hemliga och fördolda vishet, som Gud från evighet har bestämt ska bli till härlighet för oss. Den visheten har ingen av den här världens härskare känt. Hade de känt den, skulle de inte ha korsfäst härlighetens Herre (1 Kor. 2:7f).

Människan Jesus som hängde på korset var verkligen en sann människa. Gud hade låtit sin evige Son komma till världen och bli människa. Johannes skriver: *Ordet blev kött och tog sin boning ibland oss (Joh. 1:14)*. Han hade kropp och själ som vi och plågades fruktansvärt av spikarna som trängde igenom hans händer och fötter. Men korsets tortyr vara bara en liten del av Kristi lidande. Bibeln lär oss att hela mänsklighetens synd vilade på honom. Därför var Jesu lidande någonting som ingen annan människa har upplevt. Det var Guds eget straff som han frivilligt hade tagit på sig för vår skull. Men att han kunde göra detta berodde på att han samtidigt var Gud. Han var *Härlighetens Herre*, som vi läste hos Paulus. Om Pilatus och Herodes och denna världens härskare hade förstått detta, hade de inte korsfäst honom. Det var för dem en fördold hemlighet *Hade de känt den, skulle de inte ha korsfäst härlighetens Herre*.

Nu kunde vi vänta oss att Jesus skulle utslunga vredens ord mot dem som korsfäste honom. Men han ber istället för dem: *Fader förlåt dem, ty de vet inte vad de gör!* Så är Jesus på korset full av förbarmande och förlåtelse mot soldaterna och mot alla människor. Han lider detta i sin stora kärlek till oss syndare.

2. Till rövaren: Jag säger dig sanningen: I dag ska du vara med mig i paradiset (Luk. 23:43).

De två rövaren var stora syndare, som troligen hade begått fruktansvärda brott. De hade säkert både stulit, rövat och mördat. Nu hånade rådsherrarna Jesus med orden: *Andra har han frälst. Nu får han frälsa sig själv om han är Guds Messias, den Utvalde (v. 35)*. Dessa andliga ledare trodde inte ett ögonblick på vad Jesus hade sagt om sig själv. De trodde inte att han var Messias, utan en falsk bedragare, en ogudaktig villolärare. Om han nu verkligen vore Guds Messias skulle han ju enkelt kunna stiga ner från korset! För dem var det inte tänkbart att den utlovade Messias – som de väl kände till från Skrifternas ord – skulle kunna låta sig korsfästas. Nej, han borde ju framträda som en mäktig ledare som skulle göra slut på den romerska ockupationen, som de alla hatade. Denne milde, oansenlige svärmare som inte ens gjorde motstånd när han lät sig gripas i Getsemane kunde absolut inte vara någon Messias. Därför hånade de honom rätt och ondskefullt.

Soldaterna stämde genast in i smädelserna. När de höga ledarna hånade skulle de inte vara sämre. *De räckte honom surt vin och sade: "Om du är judarnas kung, fräls då dig själv!"* Det sura vinet var en billig dryck som släckte den värsta törsten. Jesus kunde behöva lite extra krafter för att kunna stiga ner från korset. Så hånade de honom. Sätt igång nu! Visa att du inte bara kan predika om att du är Messias, Guds son, utan utför nu detta underverk och stig ner från

korset! När den ene rövaren hörde detta stämde han också in i de hånfulla smäderopen. Så brukar ju förbrytare också vara hänsynslösa mot varandra. Kan man plåga en medbrottsling lite extra gör man det gärna. Sådan är synden och ondskan hos oss människor.

Men det märkliga är att den andre rövaren har en helt annan inställning. Han tillrättavisar sin olycksbroder och säger: *"Fruktar du inte ens Gud, du som är under samma dom? Vår dom är rättvis, vi får vad vi förtjänar för det vi gjort. Men han har inte gjort något ont."* (v. 40f). Denne rövare kände sin svåra synd och visste att Guds straff är rättvist. Men han har också förstått att Jesus är en människa utan någon synd: *"Jesus har inte gjort något ont."* Han måste ha hört om Jesu makt att förlåta synder och vänder sig så direkt till Jesus och säger: *"Jesus, tänk på mig när du kommer till ditt rike."* Rövaren tror att Jesus nu skall gå in i sitt eviga härlighetsrike. Han har hört evangeliet om Guds rike och ordet om frälsningen, det kan vi vara säkra på. Han har förstått att Jesus tar emot syndare. Därför ber han denna bön: *"Jesus, tänk på mig när du kommer till ditt rike."*

Nu svarar Jesu med de trösterika orden: *"Jag säger dig sanningen: I dag ska du vara med mig i paradiset."* I vår äldre översättning stod det: **Sannerligen, sannerligen** säger jag dig: *I dag ska du vara med mig i paradiset.* I grundtexten står det: **"Amen** säger jag dig." Ordet Amen betyder att det man säger är något fast och visst och absolut säkert. Detta var en stor tröst för rövaren på korset. Jesus försäkrar honom med detta *Amen* att han helt visst skall få komma till paradiset redan samma dag. När han dör får han för alltid vara med Jesus i hans rike.

Rövaren måste sedan ha dött med stor glädje och frid. Han visste att han inte hade något eget gott att komma med inför Gud. Men han hade fått Jesu eget löfte om syndernas förlåtelse av nåd. Det ligger i dessa korta ord: *Amen, säger jag dig I dag ska du vara med mig i paradiset.*

3. **Eli, Eli, lema sabaktani?; det betyder "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?" (Matt. 27:46, Mark. 15:34).**

Jesus vänder sig i sitt fruktansvärda lidande till Gud Fadern med orden som är hämtade ur den 22:a psalmen av David. Där står det bl.a. (Psalmen är för lång att återges helt, men jag rekommenderar er alla att läsa den noga i era egna biblar!):

Min Gud, min Gud,
varför har du övergett mig?
Jag ropar och klagar,
men min frälsning är fjärran.

Min Gud, jag ropar om dagen
men du svarar inte, och om
natten men får ingen ro...

Men jag är en mask
och inte en människa,
hånad av människor
och föraktad av folket.

Alla som ser mig hånar mig, de
grimaserar och skakar på huvudet:
"Anförtro dig åt Herren!
Han får befria och rädda honom,
han älskar ju honom."

Var inte långt ifrån mig,
för nöden är nära
och ingen hjälpare finns.

Tjurar i mängd omger mig,
Bashans oxar omringar mig.
Som rovlystna, rytande lejon
spärrar de upp sitt gap mot mig.

Min kraft är uttorkad
som en krukskärva,
min tunga fastnar i gommen.
Du lägger mig i dödens stoft.

Hundar omger mig, de ondas
hop omringar mig,
de har genomborrat
mina händer och fötter.

Jag kan räkna alla mina ben,
de ser på mig, de stirrar.

De delar mina kläder mellan sig
och kastar lott om min klädnad.

Men du, Herre,
var inte långt borta!
Du min styrka,
skynda till min hjälp!

Rädda min själ från svärdet,
mitt liv ur hundarnas våld!

...

De ska träda fram
och förkunna hans rättfärdighet
för det folk som ska födas:
att han har gjort det.

Av denna psalm förstår vi att Guds Ande redan genom David har förutsagt vad som skulle hända med Jesus. Han skulle bli övergiven av Gud och fienderna skulle håna honom. Soldaterna skulle dela hans kläder och kasta lott om hans livklädnad. Allt detta skedde med Jesus. Orden som Jesus ropar innebär att Gud verkligen överger honom för våra synders skull. Paulus skriver:

Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: Förbannad är var och en som är upphängd på trä (Gal. 3:13).

Genom att Jesus blev övergiven och förbannad av Gud blev hela människosläktets synd borttagen. Så blev Jesu förbannelse en välsignelse för oss. Han tog på sig våra synder och försonade dem när han hängde på korset. Så är det sant och visst som Johannes skriver:

Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens (1 Joh. 2:2).

4. Till Maria: Kvinna, där är din son, och till Johannes: Där är din mor (Joh. 19:26f).

Mitt i sitt svåra lidande tänker Jesus också på sina närmaste. Så låter han aposteln Johannes ta sig an Maria. Det står: *När Jesus såg sin mor och bredvid henne den lärjunge som han älskade, sade han till sin mor: "Kvinna, där är din son." Sedan sade han till lärjungen: "Där är din mor." Från den stunden tog lärjungen hem henne till sig.* På samma sätt kan vi vara övertygade om att Jesus också av hjärtat tar sig an varje människa. I sin bergspredikan lovade han att den himmelske Fadern bryr sig om varje liten fågel och ännu mycket mer sina kära människor, som han lovat all välsignelse både till kropp och själ. Han säger: *Bekymra er därför inte och fråga inte: Vad ska vi äta? eller: Vad ska vi dricka? eller: Vad ska vi klä oss med? Allt detta söker hedningarna efter, men er himmelske Far vet att ni behöver allt detta. Nej, sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så ska ni få allt det andra också (Matt. 6:31ff)*

5. Jag törstar (Joh. 19:28)

Jesus visste att allt nu var fullbordat. Han sade sedan för att Skriften skulle uppfyllas: "Jag törstar." Där stod en kruka full med ättikvin, och de satte en svamp full med ättikvin runt en isopstjälk och förde den till hans mun.

I Ps. 22 läste vi nyss: *"Min kraft är uttorkad som en krukskärva, min tunga fastnar i gommen."* (Ps. 22:16). Och i Ps. 69 står det: *De gav mig galla att äta och ättika att dricka i min törst* (Ps. 69:22). När Jesus uttalar orden "Jag törstar" är hans törst som allra värst. Han plågas av Guds vrede, som är värre än något mänskligt martyrium, värre än vad någon annan människa har upplevt. Hans tunga har fastnat i gommen och orden måste ha uttalats med stor svårighet. Men allt detta var förutsagt i Skriften. Den helige Ande hade låtit David och andra profeter vittna om vad Messias skulle få lida. Jesaja hade också skrivit de välkända orden:

*Han blev genomborrad för våra brott,
slagen för våra synder.
Straffet blev lagt på honom
för att vi skulle få frid,
och genom hans sår är vi helade (Jes. 53:5).*

6. Det är fullbordat (Joh. 19:30)

När Jesus hade fått ättikvinet, sade han: "Det är fullbordat." Och han böjde ner huvudet och överlämnade sin ande. Nu hade Jesus fullbordat allt han kom till jorden för att utföra. Han blev människa för vår skull. Han gjorde alla sina under för att visa att han är sann Gud. Han gick in under hela Guds lag för att vi skulle få del av hans rättfärdighet genom dopet och tron. Han led för alla våra synder för att vi skulle bli rättfärdiggjorda genom honom. Därför sjunger vi i påskpsalmen:

Han fullgjorde Vad vi borde
Och blev vår rättfärdighet.
Han avvände Vårt elände
För båd tid och evighet.
Han förvärvde, Att vi ärvde
Ljus och frid och salighet.
(Sv. Ps. 1937, nr 106, v. 2)

7. Fader, i dina händer överlämnar jag min ande. (Luk. 23:46).

Så är försoningsverket fullbordat. Jesus uttalar nu sina allra sista ord, som också de är hämtade från Psaltaren. Där står det:

"I din hand överlämnar jag min ande. Du har friköpt mig, Herre, du trofaste Gud"(Ps. 31:6).

Vi människor är friköpta av honom och vi får därför också dö i frid när vi tror på Frälsaren. Jesu död har blivit vårt liv. Därför får vi vara vissa om att vi genom tron övervinner döden och kommer till Guds eviga rike för Kristi skull. Så slutar Jesus sitt svåra lidande på korset med att överlämna sin ande till Gud, Fadern. Verket är fullbordat. Det står:

Jesus ropade med hög röst: "Fader, i dina händer överlämnar jag min ande." När han hade sagt detta, gav han upp andan (Luk. 23:46).

Så är långfredagens evangelium förkunnelsen om vad Jesus led och dog under några få timmar på korset för ungefär tvåtusen år sedan. Men hans liv och död har evig giltighet. Detta budskap kommer nu till oss denna långfredag. Meningen är inte att vi skall försöka efterlikna hans lidande. Det kan ingen människa. Vi kan väl läsa om det och försöka leva oss in i hur det var för Jesus, vilket är gott och riktigt. Men framför allt skall vi läsa om vad Guds ord säger om hans lidande och död. Skriften lär att Jesu död är vår försoning. Våra synder straffades genom hans död. Så är Guds vrede utsläckt och Guds frid kommer till oss här och nu genom ordet, dopet, avlösningen och nattvarden. Så vill Gud verka omvändelse och tro hos var och en som lyssnar på dagens evangelium. Han vill visa oss, att vi liksom rövaren på korset får komma till Gud och hans frälsning med alla våra synder för att så få del av hans nåd och förlåtelse och bli evigt saliga.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*